

Oeldemann Johannes: Orthodoxe Kirchen im ökumenischen Dialog. Positionen – Probleme – Perspektiven, hrsg. v. Johann-Adam-Möhler-Institut, Paderborn 2004 – 198 s. ISBN 3-89710-255-2.

J. Oeldemann, ur. 1964 r., teolog i slawista uniwersytetów w Münster i Tübingen, a obecnie jeden z dyrektorów instytutu ekumenicznego J.A. Möhlera w Paderborn, jest autorem trzeciego tomiku nowej serii wydawniczej tegoż instytutu. Pierwsze dwa *Kirchengemeinschaft* (czy możliwa jest wspólnota Kościołów?) – autorstwa (wybrane słowa z ekumenizmu- autorstwa ukazały się w roku 2001 i 2003. Wszystkie wydane zostały w miejscowym wydawnictwie.

„Prawosławie i ekumenizm – sprzeczność sama w sobie?” Takim zdaniem rozpoczyna autor przedmowę do pozycji noszącej tytuł w tłumaczeniu polskim: *Kościół prawosławny w ekumenicznym dialogu. Stanowiska, Problemy, Perspektywy*. Do tak prowokującego pierwszego zdania skłania autora wrażenie,

jakie można odnieść, obserwując liczne spektakularne konflikty, które w ostatnich latach miały miejsce w relacjach między Patriarchatem Moskiewskim a Watykanem z jednej strony, a z drugiej – obserwując wyraźną krytykę prac Światowej Rady Kościołów przez Kościoły Prawosławne. To wrażenie jest jednak powierzchowne i jednostronne. Powstaje ono tylko w oparciu o doniesienia prasowe. Autor w swej książce zamierza w sposób pogłębiony poinformować o różnorodnych formach ekumenicznego zaangażowania Kościołów prawosławnych. Te formy ekumenicznego angażowania się prawosławia stanowią dobrą bazę wyjściową zarówno dla naświetlenia aktualnych konfliktów międzywyznaniowych, jak też dla ukazania perspektyw dialogu ekumenicznego z prawosławiem.

Na treść opracowania składa się siedem rozdziałów. Rozdział I (s. 11-19), stanowiący wprowadzenie w problematykę, pokazuje aktualne zastrzeżenia prawosławia wobec procesów ekumenicznych, mimo iż od początków istnienia ruchu ekumenicznego nigdy nie brakowało prawosławnych inicjatyw zjednoczeniowych, czego szczególnym wyrazem była encyklika ekumenicznego patriarchy Joacheima III z 1902 r.

Rozdział II (s. 21-52) prezentuje miejsce prawosławia w Światowej Radzie Kościołów. Pokazany został wkład prawosławia w zaistnienie tej organizacji, wkład prawosławnych teologów w jej działalność, krytyczne stanowisko wobec wielu inicjatyw protestanckich i próba nakreślenia nowych reguł współpracy Kościołów prawosławnych z pozostałymi członkami Rady. Główne problemy dotyczą eklezjologii, kwestii społecznych i etycznych, praktyki wspólnej modlitwy, sposobów podejmowania wspólnych decyzji i reguł dotyczących członkostwa w ŚRK.

Rozdział III (s. 53-87) omawia dialogi ekumeniczne, które prawosławni prowadzą z innymi Kościołami. Są nimi dialogi ze starożytnymi Kościołami Wschodnimi, dialog z Kościołem rzymskokatolickim, ze Wspólnotą Kościołów Anglikańskich, z Kościołami starokatolickimi, ewangelickimi i „Kościołami wolnymi”.

Kolejny rozdział (s. 117-146) podejmuje kwestie związane z określeniem „Kościoły siostrzane” To określenie stanowi tło, na którym autor maluje powolne zbliżanie się do siebie prawosławnych i katolików – poczynawszy od „dialogu miłości” aż po „dialog prawdy” Pokazane też są przyczyny kryzysu katolicko-prawosławnego po przemianach w Europie w 1989 roku. Autor pokusił się również o naszkicowanie perspektyw dla tego dialogu.

Rozdział VI (s. 147-175) pod znamienym tytułem *Dać świadectwo prawdzie* jest próbą określenia prawosławnej samoświadomości eklezjalnej i ekumenicznej, natomiast rozdział ostatni (s. 177-195) kreśli perspektywy ekumenicznego dialogu z Kościołami prawosławnymi. Zdaniem autora, podstawowym założeniem dialogu musi być lepsze wzajemne poznanie, scalenie różnych płaszczyzn dialogu jako pewne metodyczne założenie prowadzenia rozmów oraz wspólne świadectwo chrześcijańskiej wiary jako cel dialogu.

Studium dra J. Oeldemanna wydaje się z powodzeniem realizować podwójny cel. Z jednej strony jest to opracowanie w pełni naukowe, ze skrupulatnie sporządzonym aparatem krytycznym (276 przypisów bibliograficznych), z drugiej strony – w swej syntezie najistotniejszych informacji o prawosławiu, jak i w prostym komunikatywnym języku spełnia także wymagania opracowania popularno-naukowego, skierowanego do szerszego grona czytelników.

Piotr Jaskóła (Opole)